

- Koptilov V. V. (2002). *Teoriia i praktyka perekladu* [Translation theory and practice]. Kyiv: Yunivers [in Ukrainian].
- Korolova T., & Noriak T. (2020). Eksplikatsiia ta implikatsiia pry dubliuvanni anhlo movnykh khudozhnikh filmiv ukrainskoiu movoiu [Explication and implication when dubbing english films into ukrainian]. *Scientific bulletin of SUNPU named after K. D. Ushynsky*, (31), 294–311 [in Ukrainian].
- Kyiak T. R., Naumenko A. M., & Ohui O. D. (2008). *Perekladoznavstvo (nimetsko-ukrainskyi napriam)* [Translation Studies (German-Ukrainian)]. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr “Kyivskyi universytet” [in Ukrainian].
- Roberts G. D. (2004). *Shantaram*. London: Abacus.
- Roberts G. D. (2020). *Shantaram* [Shantaram]. (V. V. Aleksandrov trans.). Kyiv : Vyd. hrupa KM-BUKS [in Ukrainian].
- Sun, Y. (2022). Literary translation and communication. *Frontiers in Communication*, 7.
- Yarovenko L. S. (2021). *Teoriia perekladu* [Translation theory]. pub. Bukaiev Vadym Viktorovych [in Ukrainian].
- Zorivchak R. P. (1989). *Realiia i pereklad (na materialy anhlo movnykh perekladiv ukrainskoi prozy)* [Realia and translation (based on the English translations of Ukrainian prose)]. Lviv : Vydavnytstvo pry Lvivskomu universyteti [in Ukrainian].

УДК 811.112.2:81'42

DOI:<https://doi.org/10.31861/gph2023.846.43-50>

EVIDENTIALITY IN TEXTS OF THE JOURNALISTIC STYLE IN THE MODERN GERMAN LANGUAGE

ЕВІДЕНЦІЙНІСТЬ У ТЕКСТАХ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Юрій КІЙКО

професор кафедри германської філології та перекладу
факультет іноземних мов

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
y.kiyko@chnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-2251-2811>

Евеліна ІЛЬЧУК

магістр кафедри германської філології та перекладу
факультет іноземних мов

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ilchuk.evelina@chnu.edu.ua

The article is dedicated to examining the peculiarities of employing the category of evidentiality in texts of the journalistic style in the

Стаття присвячена встановленню особливостей застосування категорії евіденційності у текстах публіцистичного

Кійко Ю., Ільчук Е. Евіденційність у текстах публіцистичного стилю сучасної німецької мови. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія*. Чернівці : Рута, 2023. Вип. 846. С. 43-50. DOI:<https://doi.org/10.31861/gph2023.846.43-50>

modern German language.

Life in society is impossible without communication between people. As communicants, they exchange various information, expressing their views, emotions, and attempting to convey their own point of view to their interlocutors. Often, communicants pass on information, other people's thoughts, assumptions, and so on. Therefore, in the modern communicative process, there arises a need to specify the source of certain information. The main purpose of this is an attempt to lend greater credibility and authority to the message.

For German-language journalistic style, the use of inferential and reportative evidentiality is characteristic. We believe that these types are determined by the fact that indicating the source of information is an integral component of professional media text. This is because journalists, when including the opinions of others (politicians, celebrities, or ordinary witnesses) in their materials, can present an event in light of various ideologies, provide it with a certain assessment, and thus influence the audience's opinion. Indicating the source of information is an indispensable feature of a media text, as it allows for the confirmation or refutation of the credibility of certain information. Evidential markers help readers verify the facts and opinions presented by the journalist, and based on this, form their own opinion. Citing sources is a central characteristic of a media text, providing it with the necessary objectivity. This is why evidentiality, as a linguistic category, plays a leading role in the information space of any developed linguistic culture.

Key words: *evidentiality, reportative evidentiality, inferential evidentiality, German language, journalistic style, news article.*

I. ВСТУП

У лінгвістиці термін *евіденційність* набув поширення лише наприкінці ХХ століття, хоча його ще у 1911 році вжив американський антрополог та мовознавець Франц Боас при описі однієї з індіанських мов. У проаналізованій мові дієслівна словоформа містила попри звичні мовні показники й інформацію про джерело інформації. Завдяки науковцю Р. Якобсону термін увійшов у широкий науковий обіг (*Ніка 2008*). Наразі у мовознавстві немає одностайності щодо поняття *евіденційність*. Це, насамперед, спричинено різною будовою людської мови. В одних мовах джерело інформації може виражатися на морфологічному рівні через афікси, в інших – лексично чи синтаксично (*Aikhenvald, 2014; Kiuko, 2020; Leiss, 2009*). Мовним системам притаманні свої особливості. Так, якщо в одній мові мовець може взагалі не зазначати джерело інформації, то в іншій – зобов'язаний завжди вказувати джерело, на якому

стилю сучасної німецької мови.

Життя у суспільстві неможливе без спілкування між людьми. Як учасники комунікації, вони обмінюються різною інформацією, виражають свої думки, почуття та намагаються передати свою точку зору опонентам. Часто комуніканти передають неперевірену інформацію, чужі думки та припущення. Тому в сучасному процесі спілкування виникає потреба вказувати на джерело інформації. Основною метою такої вказівки є намагання надати повідомленню більшої авторитетності.

Для німецькомовного медійного дискурсу характерне вживання інференційної та репортативної евіденційності. Зазначені види зумовлені тим, що зазначення джерела інформації є невід'ємними складовою професійного медійного тексту, оскільки журналісти, зазначаючи у своїх матеріалах думки інших (політиків, знаменитостей чи простих очевидців), можуть представити подію у світлі різних ідеологій, надати їй певну оцінку та у такий спосіб вплинути на думку аудиторії. Вказівка на джерело інформації є необхідною ознакою медіатексту, оскільки з її допомогою можна підтвердити чи спростувати достовірність тієї чи іншої інформації. Евіденційний маркер допомагає читачам перевірити факти і думки, висвітлені журналістом, та на основі цього самостійно сформулювати власну думку. Вказівка на джерело є центральною ознакою медійного тексту, що надає йому потрібної об'єктивності. Саме тому евіденційність як мовна категорія відіграє провідну роль в інформаційному просторі будь-якої розвинутої лінгвокультури.

Ключові слова: *евіденційність, репортативна евіденційність, інференційна евіденційність, німецька мова, публіцистичний стиль, інформаційна стаття.*

ґрунтується його повідомлення. Цим джерелом може бути як власне спостереження мовця, так й думки інших учасників комунікації.

Людина, як суб'єкт комунікації, здатна будувати своє повідомлення на основі власного досвіду, спираючись на опосередковані симптоми або безпосередні спостереження. Вона може також використовувати спостереження та висновки інших учасників комунікації, тобто передавати чужу інформацію, щодо якої вона може мати сумніви. Через це для передачі різнотипної інформації в мовній системі виникли певні засоби та способи для вираження евіденційного значення.

Емпіричні студії (*Aikhenvald, 2014; Kijko, 2023; Leiss, 2009*), які досліджували матеріали різних мов, розрізняють два види евіденційності:

- пряму або сенсорну, тобто з першоджерела, коли мовець був свідком події, про яку повідомляє,

- непряму, тобто через посередництво, коли інформація не сприймається мовцем власними органами сприйняття, а отримується з чужих слів чи власних логічних міркувань.

У свою чергу, в непрямому виді виокремлюють:

- інференційну евіденційність, коли інформацію виводять шляхом логічних міркувань,

- репортативну евіденційність, коли передають щось десь почуте через цитування.

До непрямой евіденційності відносять зазвичай ту інформацію, яка отримана від інших осіб і при творенні якої мовець не задіяний. Ця особливість мовленнєвої інформації відрізняє її від будь-якої іншого виду евіденційності.

Із зазначеного вище випливає, що в комунікації задіяні 3 види евіденційності: пряма, репортативна та інференційна.

Як і в більшості індоєвропейських мов, у німецькій мові значення евіденційності виражається засобами різних рівнів: морфологічного, лексичного та синтаксичного. Категорія евіденційності розглядається як семантико-функційна, основною семантичною ознакою якої є вказівка на джерело отримання інформації (*Aikhenvald, 2014*).

При передачі евіденційності в німецькій мові застосовують зазвичай модальні дієслівні конструкції, як-от: *dürfte, können, mögen, müssen, sollen, werden, wollen + Infinitiv I/II*. Використовують модальний інфінітив *sein + zu + Infinitiv*, конструкції з сполучником *wie* та з *scheinen (scheinen + zu + Infinitiv I; scheinen + zu + sein, scheinen+Partizip II; es scheint, dass/als+Konjunktiv)*. Проявом прямої евіденційності можна вважати використання комунікативних (*schreiben, sagen, mitteilen*) та модалізованих дієслів (*behaupten, bezweifeln, betonen, versichern, meinen, glauben* тощо). На джерело та авторські думки можуть вказувати при залученні модальних прислівників, наприклад, *allerdings, angeblich, natürlich, wahrscheinlich* тощо. Досить часто в німецькій мові застосовують кватативний кон'юнктив при вираженні евіденційності, зокрема через умовний спосіб в презентних чи претеритних формах. Їхня мета – позначати чужі висловлювання без залучення пунктуаційних знаків. Часто до маркерів евіденційності відносять пряму вказівку на автора, пряму мову та цитати. Евіденційність експліцитно фіксується в словосполученнях з прийменниками, як-от: *gemäß, laut, nach, zufolge* тощо. У таких словосполученнях на передній план вивести пропозицію повідомлення, а маркер евіденційності відходить на другий план (*Diewald, 2004; Diewald / Smirnova, 2010; Duden, 2022; Kijko, 2018*).

У студії ми аналізуємо прояви евіденційності в одному з центральних функційних стилів сучасної німецької мови, а саме публіцистичному, через його відкритість по відношенню до інших. Під публіцистичним стилем розуміємо одну із форм існування мови, яка застосовується для масового поширення інформації серед великої аудиторії читачів через засоби масової інформації. Основною функцією мас-медіа є надання чіткої, об'єктивної, доступної, зрозумілої інформації про події в суспільстві та формування думки адресатів щодо певних явищ, подій тощо. Ключовими ознаками цього функційного стилю вважають об'єктивність,

актуальність, інформативність, наявність вказівки на джерела інформації, використання прямої мови (дет. див. *Kiyko, 2020, с. 30*).

З огляду на постійні зміни у мові як засобі комунікації в мас-медіа є необхідність встановлення тенденцій використання категорії евіденційності в сучасній німецькій мові, що зумовлює актуальність нашої студії.

Об'єктом нашого дослідження є сучасна німецька мова в провідних медійних виданнях Німеччини. Предмет – евіденційні конструкції у текстах публіцистичного стилю сучасної німецької мови.

Мета статті полягає у встановленні особливостей застосування різних видів евіденційності в публіцистичних текстах сучасної німецької мови.

Матеріалом дослідження слугували відомі німецькомовні медійні видання, як-от: Frankfurter Allgemeine Zeitung (<https://www.faz.net>), Die Welt (<https://www.welt.de>) та Berliner Zeitung (<https://www.berliner-zeitung.de>) (дет. див. *Kiyko, 2016*). Із зазначених ресурсів відібрано 15 типових текстів у жанрі публіцистичної статті на політичну тематику за 2023 р.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі використано комплекс загальних та спеціальних лінгвістичних методів, зокрема: описовий метод, метод кількісних підрахунків, компонентний та контекстуальний аналіз.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

У проаналізованій вибірці встановлено кількісні показники вживання евіденційних конструкцій в публіцистичному стилі сучасної німецької мови (581 евіденційний маркер). Найчастіше у вибірці трапляються репортажні маркери евіденційності (489 випадків, або 84%) та інференційні (92 випадки, або 16%).

Репортажна евіденційність виражається переважно через:

1. Пряму мову, цитування (127 евіденційних маркерів), наприклад: „*Es ist verstörend, wenn eine Regierung nach anfänglicher Zustimmung plötzlich den Rückwärtsgang einlegt*“, sagte der lettische Regierungschef Krisjanis Karins am Donnerstag. (EU-Gipfel: „Verstörend“ – Scholz schlägt im Verbrenner-Streit Kritik entgegen – WELT, 23.03.2023);

„*Unvergessen ist das Leid von sechs Millionen unschuldig ermordeten Jüdinnen und Juden – genauso wie das Leid der Überlebenden*“, schrieb der SPD-Politiker am Freitag auf Twitter.“ (Holocaust: Olaf Scholz erinnert an die deutsche Verantwortung (faz.net), 27.01.23);

„*Wir gehen nicht davon aus, dass sich das russische Militär in diesem Jahr ausreichend erholt, um größere Gebietsgewinne zu erzielen*“, sagte US-Geheimdienstkoordinatorin Avril Haines am Mittwoch bei einer Anhörung im Senat in Washington“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23).

Застосування конвенційних знаків пунктуації при передачі прямої мови дозволяє журналісту експліцитно маркувати чужі слова і не втручатися в текст повідомлення. Це надає медійному тексту інформаційної автентичності.

2. Прямі вказівки на автора (194 випадки), як-от: „*Energetyka24 schätzt die Chancen und Herausforderungen diesbezüglich für Polen als „enorm“ ein – auch in Hinblick auf eine mögliche Zusammenarbeit zwischen Warschau und Kiew nach dem Krieg*“ (Gas-Allianz zwischen Warschau und Kiew: Profitiert Polen vom Wiederaufbau der Ukraine? (berliner-zeitung.de), 17.03.23); (підкреслено – нами)

„*TUI fly informierte, dass alle Pauschalreisenden, die ihre Handynummer und E-Mail-Adresse hinterlegt haben, ab 24 Stunden vor der Reise per SMS beziehungsweise Mail informiert würden*“ (Deutschland rüstet sich für den Streik (faz.net), 24.03.2023);

„Wie das Redaktionsnetzwerk Deutschland (RND) berichtete, will Klingbeil am Mittwoch bei einer Konferenz in der polnischen Hauptstadt Warschau vor dem Hintergrund des russischen Angriffs auf die Ukraine Vorschläge für eine Partnerschaftspolitik machen“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23);

„Die „New York Times“ („NYT“) hatte am Dienstag berichtet, dass nach Erkenntnissen der US-Regierung eine pro-ukrainische Gruppe hinter dem Sprengstoffanschlag stecke“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23).

Комуникативні та модалізовані дієслова (115 випадків), наприклад: „Seine Einheiten hätten „den gesamten östlichen Teil von Bachmut eingenommen, alles, was östlich des Flusses Bachmutka liegt, der die Stadt in zwei Hälften teilt“, sagte der Chef der Söldnertruppe, Jewgeni Prigoschin, in einer Audiobotschaft“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23);

„Tausende ukrainische Kindern seien illegal deportiert worden, sagte Selenskyj.“ (Biden zu Putins Haftbefehl: Eindeutig Kriegsverbrechen begangen (faz.net), 18.03.2023);

„Der luxemburgische Regierungschef Xavier Bettel warnte davor, den deutschen Forderungen zu großen Raum auf dem Gipfel einzuräumen: „Wir haben ja eine Agenda, und es ist kein Wunschkonzert, wenn wir nach Brüssel kommen“, sagte Bettel“ (EU-Gipfel: „Verstörend“ – Scholz schlägt im Verbrenner-Streit Kritik entgegen – WELT, 23.03.2023);

„Von der Leyen betonte nach dem Treffen, man habe sich darauf geeinigt, daran zu arbeiten, dass in der EU gewonnene kritische Rohstoffen den gleichen Zugang zum amerikanischen Markt bekämen, als ob sie auf dem amerikanischen Markt gewonnen worden wären“ (EU und USA wollen Abkommen für Mineralien für Autobatterien aushandeln – WELT, 10.03.2023).

Прийменникові конструкції (44 випадки), наприклад: „Wiederaufbau in der Ukraine kostet laut Weltbank 411 Milliarden Dollar“ (Selenskyj im Osten der Ukraine: „Stündliche Sirenen, ständiger Beschuss, Bedrohung“ – WELT, 23.03.2023);

„Belarus arbeitet russischen Agenturberichten zufolge wegen der „Eskalation der globalen politischen Spannungen“ an einer neuen Militärdoktrin“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23);

„Die EU soll nach Aussage des Außenbeauftragten Josep Borrell erst einmal bestehende Mittel für den Kauf von Munition für die Ukraine nutzen“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23).

„Nach Angaben der Menschenrechtler hatten die russischen Behörden die Familie erstmals nach einem Vorfall im April 2022 ins Visier genommen: Wie die unabhängige Nachrichtenwebsite Medusa berichtete, hatte das Mädchen aus der Region Tula südlich der russischen Hauptstadt Moskau damals im Kunstunterricht eine pro-ukrainische Zeichnung angefertigt und darauf „Nein zu Krieg“ und „Ruhm der Ukraine“ geschrieben“ (Putin spiele im Ukraine-Krieg auf Zeit, schätzen US-Geheimdienste – WELT, 10.03.23).

3. Використання підрядного речення зі сполучником „wie“ (9 випадків), наприклад: „Wie die französische Zeitung „LeMonde“ berichtet, versammelten sich mehrere hundert Personen im Zentrum der Stadt, darunter Abgeordnete der Partei „La France Insoumise“ (Frankreich: Abermalige Proteste gegen Regierung nach Rentenbeschluss (faz.net), 20.03.2023);

„Die Bundesregierung und die Regierungschefs der Bundesländer wollen am 10. Mai erneut über die Aufteilung der Kosten für die Aufnahme von Flüchtlingen und Migranten beraten, wie eine Sprecherin der niedersächsischen Landesregierung mitteilte.“ (Nancy Faeser wehrt sich gegen Kritik: Um „Ordnung in der Migrationspolitik“ bemüht – WELT, 15.03.2023).

„Wie der Generalstab in Kiew am Mittwochabend erklärte, hatten russische Einheiten versucht, die Zange um die Stadt von Norden und Süden zu schließen“ (Selenskyj im Osten der Ukraine: „Stündliche Sirenen, ständiger Beschuss, Bedrohung“ – WELT, 23.03.2023)

Рідше у нашій вибірці трапляються інференційні маркери евіденційності (60 випадків, що становить 16%). Однією з причин такої частоти вживання є те, що досліджувані статті належать до інформаційних медійних жанрів, де основна увага сфокусована на об'єктивному висвітленні новин.

Інференційна евіденційність виражається насамперед через:

1. Модальні прислівники (30 випадків), наприклад: „*Vermutlich* hätten „irgendwelche Emotionen“ eine Rolle gespielt“ (Buschmann: „Dass offenbar zwei kleine Mädchen diese Tat begangen haben, lässt sich kaum begreifen“ – WELT, 15.03.23); „*Tatsächlich* ist der Prüfauftrag bereits in dem Gesetz enthalten“ (EU-Gipfel: „Verstörend“ – Scholz schlägt im Verbrenner-Streit Kritik entgegen – WELT, 23.03.2023); „Das Hauptthema, *vielleicht* sogar das einzige Thema des Bund-Länder-Gipfels werde die Flüchtlingsfinanzierung sein“ (Nancy Faeser wehrt sich gegen Kritik: Um „Ordnung in der Migrationspolitik“ bemüht – WELT, 15.03.2023).

2. Конструкції з дієсловом *scheinen* (2 випадки), наприклад: „Die Ehe *scheint sich selbst abzuschaffen* – aber eine Autorin will schneller sein“ (Aktivistin fordert Abschaffung der Ehe: Männer sollen Feminismus-Steuer zahlen (berliner-zeitung.de, 20.03.2023).

3. Модальні дієслова (60 випадків), наприклад: „Von der Ministerpräsidentenkonferenz am Donnerstag *sollte* ein deutliches Signal der Länder an den Bund *gehen*“ (Nancy Faeser wehrt sich gegen Kritik: Um „Ordnung in der Migrationspolitik“ bemüht – WELT, 15.03.2023).

У діаграмі 1 (див. рис. 1) для наочності наведено отримані дані вживання евіденційних конструкцій.

Рис. 1 Вживання евіденційних конструкцій в публіцистичному стилі

На рис. 1 можна побачити переважання використання комунікативних та модалізованих дієслів, прямої мови та цитування при вираженні евіденційності в публіцистичних текстах сучасних німецькомовних масмедіа.

На рис. 2 зображено розподіл репортативних і інференційних маркерів у публіцистичному стилі сучасної німецької мови (див. рис. 2).

Як показав аналіз вибірки, у текстах німецькомовних медійних статей журналісти часто застосовують пряму мову із зазначенням джерела інформації. Саме завдяки експліцитній вказівці на джерело інформації читачі мають змогу, за потреби, перевірити інформацію, щоб бути впевненими в її достовірності.

Рис. 2 Види евіденційності в публіцистичному стилі сучасної німецької мови

III. ВИСНОВКИ

У проаналізованих політичних публіцистичних статтях сучасних німецькомовних медіа видань висвітлюються актуальні події та суспільні явища із використанням різних евіденційних конструкцій. У статтях автори вдаються до використання аргументації, цитування учасників подій, експертів та можуть застосовувати різні способи інформування для сугестивного впливу на читацьку аудиторію. Застосування евіденційних конструкцій обумовлено потребами об'єктивного інформування читачів, коли відбувається мовне кодування джерела інформації. У дослідженому публіцистичному корпусі виявлено 581 евіденційний маркер. Найбільш поширеними евіденційними маркерами виявилися: комунікативні та модалізовані дієслова, пряма мова та цитування (75% від загальної кількості). Аналіз кількості евіденційних маркерів у текстах публіцистичного стилю показав, що репортативні маркери (84%) значно перевищують інференційні маркери (16%). Отримані результати можна, насамперед, пояснити тим, що проаналізовані тексти належать до інформаційних жанрів, де основна інтенція адресанта полягає в об'єктивному інформуванні адресатів.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо зіставний аналіз текстів декількох функційних стилів німецької мови щодо виявлення розбіжностей у застосуванні в них різних маркерів евіденційності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Кійко Ю.Є. Німецький і український медіаландшафт. *Українська наука в європейському контексті. Німецько-українські наукові зв'язки*: зб. наукових праць. Мюнхен, 2016. Том IX. С. 384–389.
- Ніка О.І. Евіденційність як категорія модусу у староукраїнських текстах. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*: Зб. наукових праць. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. Вип. 18. С. 51–59.
- Aikhenvald A. Y. The grammar of knowledge: a cross-linguistic view of evidentials and the expression of information source. *The grammar of knowledge: A cross-linguistic typology*. 2014. Vol. 1. P. 1–51.

- Diewald G. Faktizität und Evidentialität: Semantische Differenzierungen bei den Modal- und Modalitätsverben. Polyfunktionalität. *Tempus, Temporalität und Modus, Modalität im Sprachvergleich* / O. Leirburkt (ed.). Tübingen: Stauffenburg, 2004. S. 231–256.
- Diewald G. / Smirnova E. Abgrenzung von Modalität und Evidentialität im heutigen Deutsch. *Modalität, Temporalität in kontrastiver und typologischer Sicht* / A. Kačny & A. Socka (Hg.). Frankfurt a.M.: Peter Lang, 2010. S. 113–131.
- Duden: Die Grammatik / Hrsg. von A.Wöllstein und der Dudenredaktion. 10. Aufl. Mannheim: Dudenverlag, 2022. 984 S.
- Kijko J. Evidentialität und epistemische Modalität in deutschen und ukrainischen informationsbetonten Presstexten. *tekst i dyskurs – text und diskurs*. Warszawa, 2013. Nr. 6. S. 131–151.
- Kiyko Y. Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste. Berlin: Peter Lang, 2020. 312 S.
- Kijko J. & Kudrjawzewa O. Deutsche Grammatik: Theorie und Praxis. Tscherniwzi: Unidruckerei, 2018. 188 S.
- Leiss E. Drei Spielarten der Epistemizität, drei Spielarten der Evidentialität und drei Spielarten des Wissens. *Modalität, Epistemik und Evidentialität bei Modalverb, Adverb, Modalpartikel und Modus*. Tübingen: Stauffenburg, 2009. S. 3–24.

REFERENCES

- Aikhenvald A. Y. (2014). The grammar of knowledge: a cross-linguistic view of evidentials and the expression of information source. *The grammar of knowledge: A cross-linguistic typology*. Vol. 1. P. 1–51.
- Diewald G. (2004). Faktizität und Evidentialität: Semantische Differenzierungen bei den Modal- und Modalitätsverben. Polyfunktionalität [Factuality and evidentiality: semantic differentiations in modal and modality verbs. Polyfunctionality]. *Tempus, Temporalität und Modus, Modalität im Sprachvergleich* / O. Leirburkt (ed.). Tübingen: Stauffenburg. S. 231-256.
- Diewald G., Smirnova E. (2010). Abgrenzung von Modalität und Evidentialität im heutigen Deutsch [Differentiation between modality and evidentiality in contemporary German]. *Modalität, Temporalität in kontrastiver und typologischer Sicht* / A. Kačny & A. Socka (Hg.). Frankfurt a.M.: Peter Lang. S. 113–131.
- Duden (2022). Die Grammatik [The Grammar] / Hrsg. von A.Wöllstein und der Dudenredaktion. 10. Aufl. Mannheim: Dudenverlag. 984 S.
- Kijko J. (2013). Evidentialität und epistemische Modalität in deutschen und ukrainischen informationsbetonten Presstexten [Evidentiality and epistemic modality in German and Ukrainian news texts]. *tekst i dyskurs – text und diskurs*. Warszawa. Nr. 6. S. 131–151.
- Kiyko Y. & Kudrjawzewa O. (2018). Deutsche Grammatik: Theorie und Praxis [German Grammar: Theory and Practice]. Tscherniwzi: Unidruckerei. 188 S.
- Kiyko Y. (2020). Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste [Media texts from a fractal theory perspective: German-Ukrainian contrasts]. Berlin: Peter Lang. 312 S.
- Kiyko Y.E. (2016). Nimetskyi i ukrainskyi medialandshafy [German and Ukrainian media landscapes]. *Ukrainska nauka v yevropeiskomu konteksti. Nimetsko-ukrainski naukovi zv'iazky*. Munich. Vol. IX. P. 384–389.
- Leiss E. (2009). Drei Spielarten der Epistemizität, drei Spielarten der Evidentialität und drei Spielarten des Wissens [Three varieties of epistemicity, three varieties of evidentiality and three varieties of knowledge]. *Modalität, Epistemik und Evidentialität bei Modalverb, Adverb, Modalpartikel und Modus*. Tübingen: Stauffenburg. S. 3–24.
- Nika O.I. (2008). Evidentsiunist yak katehoriia modusu u staroukrainskykh tekstakh [Evidence as a Category of Modality in Old Ukrainian Texts]. *Aktualni problemy ukrainskoi linhvistyky*. Kyiv: Kyivskyi universytet, No. 18. P. 51–59.